

MTA Közoktatás Fejlesztési Kutatási Pályázat
Új Technológiák az Olvasási Nehézségek felismerésében, és a korszerű fejlesztő módszerek
kialakításában

Pályázati beszámoló 2022

MTA-TTK Olvasási Nehézségek kutatócsoport
vezető: Honbolygó Ferenc

Pályázati munka

A kutatási program megvalósításnak 1. évében az egyes munkacsomagokban (Work Package, WP) végzett munka a tervezetteknek megfelelően haladt. Az 1. évben elsősorban előkészítő munkákat végeztünk annak érdekében, hogy a 2. évtől kezdődően megfelelően indulhassanak el azok a zenei tréningek, amelyeknek célja az olvasási nehézséggel élő gyermekek nyelvi és olvasási képességeinek fejlesztése.

A **WP1 (Felismerés)** munkacsomag keretében kialakítottuk azt a **protokollt**, amelynek segítségével az olvasási nehézséggel rendelkező gyermekek kiválasztását fogjuk végezni. Ennek része egy előszűrés a pedagógusok értékelése alapján, valamint az olvasási fluenciát mérő számítógépes gyors teszt (3DM-H), illetve az intellektuális képességek gyors felmérését lehetővé tevő IQ teszt (Raven Progresszív Mátrixok). Megkezdjük továbbá a kutatásban részt vevő iskolák megkeresését.

A **WP2 (Megértés)** munkacsomag feladata a tréningek hatékonyságának mérését lehetővé tevő **tesztbattéria** kidolgozása volt. A tesztbattéria kidolgozása során az volt a célunk, hogy minél több képesség területet mérjünk fel: noha a fő kimeneti változó az olvasás fejlődése, elengedhetetlen az olvasáshoz kapcsolódó alapvető nyelvi képességek vizsgálata is. Továbbá fontosnak gondoljuk a zenei képességek és a ritmikai képességek vizsgálatát is. Ehhez részben hagyományos papír ceruza tesztek (TROG, számterjedelem, mondatterjedelem teszt, Gordon teszt), részben számítógép alapú tesztek (3DM-H, tapping) használunk.

A **WP3 (Támogatás)** munkacsomag feladata a zenei tréningek kialakítása volt. A kutatás során két különböző zenei tréning programot használunk: egy specifikus, mozgás és ritmus tréning alapú és egy generikus, néptánc alapú programot. Mindkét program kialakítása nagyrészt megtörtént. A specifikus tréning alapjául a RitMoZ tréning szolgál (<https://www.ritmozintervention.com>), amely egy előző pályázatunkban került kidolgozásra, és a jelen kutatásban továbbfejlesztettük és átdolgoztuk. A generikus tréning a Hagyományok Házában alkalmazott néptánc foglalkozások továbbgondolásán és a jelen kutatáshoz való adaptálásán alapul.

A kutatócsoport működtetése

A pályázati munkában a **WP4** feladata a pályázati célok megvalósításának támogatása és a pályázat **menedzsmentje**. Az 1. év során sikeresen kialakítottuk a pályázat személyi feltételeit mind a befogadó kutatóhelyen belül, mind a kutatóhelyen kívül dolgozó kutatók bevonásával.

Létrehoztuk az együttműködési megállapodást a Hagyományok Házával, és kialakítottuk a bérek és megbízási díjak kifizetésének rendszerét. Megterveztük a kutatócsoport honlapját, amely hamarosan elkészül. A pályázati munka koordinálása érdekében két nagy meetinget tartottunk: 2021.12.01-én egy online meetinget, 2022.06.19-én pedig egy hibrid workshopot. Ezen kívül a WP vezetők rendszeresen egyeztettek a munka előrehaladás kapcsán.

Publikációk

Mohai K, Kálózi-Szabó C, Jakab Z, Fecht SD, Domonkos M, Botzheim J. Development of an Adaptive Computer-Aided Soft Sensor Diagnosis System for Assessment of Executive Functions. *Sensors*. 2022; 22(15):5880. <https://doi.org/10.3390/s22155880>

Q1

Varga, V., Nagy S. I., Honbolygó, F., & Csépe, V. (2022. August 30.) Orthographic learning in children with dyslexia: Lexical competition effects after an online spelling intervention [poster]. 22nd Conference of the European Society for Cognitive Psychology, Lille, France.

Nagy, Sándor Imre; Varga, Vera; Honbolygó, Ferenc; Csépe, Valéria (2022): Learning trajectory of spelling in children with dyslexia: Insights from an online training test. 22nd Conference of the European Society for Cognitive Psychology, Lille, France.